

WAT HET ONDERWIJS KAN LEREN VAN DE POLITIE

De politie verdiept zich in 'rijker verantwoord', een werkwijze die ook voor het onderwijs interessant kan zijn. Hierbij wordt horizontale verantwoording, waarbij het gesprek wordt aangegaan met onder andere buurtbewoners, gecombineerd met de cijfermatige verticale verantwoording. Samen geven die twee een betere indruk van de complexe praktijk.

TEKST CLAUDIA VERHOEVEN

Jan Nap, lector Waardevolle praktijkontwikkeling bij de Politieacademie, legt uit: 'Het draait erom hoe je geloofwaardig antwoord geeft op de vraag of je goed werkt. Hoe vind jij dat je het doet én hoe ervaren anderen dat? Je kunt hier een cijfermatig antwoord op geven, bijvoorbeeld door aan te geven dat het aantal diefstallen daalt. Dat is een schrale benadering van verantwoording en daarmee doe je geen recht aan de complexiteit van de dagelijkse praktijk.'

De Politieacademie heeft verkennend onderzoek laten doen naar rijker verantwoord. Nap: 'Daarbij stond de vraag centraal hoe wij omgaan met de maatschappelijke en politieke complexiteit waar we in het politiewerk mee te maken hebben. Hoe kunnen we goed inzicht bieden in de complexiteit van ons werk? Toen de commissie Kuijken in 2017 kwam met de evaluatie van de Politiewet, was één van de thema's doelmatigheid. Hoeveel veiligheid biedt de politie voor elke euro die eraan uitgegeven wordt? Volgens mij is dat een kortzichtige benadering die geen recht doet aan het goede en ingewikkelde werk van politiemensen.'

Ontwikkelp proces

Rijker verantwoord is dan ook een ontwikkelproces, zegt Nap. 'Te platte, cijfermatige doelen staan rijke verantwoording soms in de weg. Horizontale verantwoording, waarbij het gesprek wordt aangegaan met onder andere buurtbewoners, moet naast de verticale verantwoording komen te staan.' De percentages en cijfers van managers worden door politiemensen vaak ervaren als een zwakke weergave van de dagelijkse praktijk. Verantwoording moet juist gekoppeld worden aan de praktijk van politieagenten en de vraag of hun werk leidt tot het versterken van vertrouwen in veiligheid.

Rijker verantwoord

Nieuwe verantwoordingsinstrumenten

Daar zijn volgens Nap nieuwe verantwoordingsinstrumenten voor nodig. 'Wij zijn daarom aan de slag gegaan met een actieonderzoek waarbij toetsen en leren centraal staat. Rotterdam is daarbij onze proeftuin waar we volop kunnen oefenen. We willen het rijker verantwoordende koppelen aan de praktijk. Het zegt helemaal niets als je meldt dat het oplossingspercentage van criminaliteit van 15% naar 18% is gegaan. Verhalen uit de praktijk delen wél. In Rotterdam Zuid draait nu het project 'Zuid vertelt' waarbij we verhalen van burgers en politieagenten delen. Welke ontwikkelingen zijn er in de wijk geweest en wat heeft de politie gedaan om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren? Voor politie-mensen is die stap naar horizontale verantwoording vaak niet zo groot.' Als Nap daarna de mentaliteit van agenten schetst, dringt zich een parallel met het onderwijs op: 'Een politieagent doet het vaak voor de burgers en de wijk en niet zo zeer voor de cijfers.'

Kost rijker verantwoordende meer inspanning en tijd? 'Eerst werd verantwoording gezien als ingewikkeld en tijdrovend. Nu wordt het beschouwd als onderdeel van de professie. Zo is er in Rotterdam een vloggende wijkagent. Voor deze wijkagent komt dat niet bovenop zijn werk, het is immers zijn werk om te vertellen over de wijk, problemen aan te kaarten en in gesprek te gaan met de bewoners van die buurt.'

Een ander nieuw verantwoordingsinstrument is de Buitenspiegel. Hierbij wordt een gesprek met politie, burgers, Openbaar Ministerie en andere partners georganiseerd over een ingewikkelde casus, bijvoorbeeld overlast of een inbrakengolf. Samen wordt gekeken naar welke acties van de politie vertrouwenwekkend werkten en wat juist minder goed ging. 'Je geeft horizontale openheid van zaken. Burgers vinden het mooi om daarover mee te kunnen praten. De dialoog is van groot belang omdat het goed inzicht geeft in wat er verbeterd kan worden. Leren van elkaar en verantwoording gaan op dat moment hand in hand.'

Toon de rijkdom van de praktijk

Wat kan het onderwijs leren van de politie als het gaat om verantwoording? Moeten alle leraren gaan vloggen?

Jan Nap

'Rijker verantwoordende' geeft een beter inzicht in de rijkdom van de praktijk. Zo kun je beter uitleggen waarom je de dingen doet zoals je ze doet

'Je moet de ingewikkelde ervaringen van de praktijk durven tonen aan de buitenwereld; de moed hebben om de complexiteit van je vak te laten zien. Laat je door de politiek niet wegsturen met alleen maar cijfermatige doelstellingen. Ga het gesprek aan met ouders, kinderen en partners rondom de school over je opvattingen van goed onderwijs. Zie ouders niet alleen als toeschouwers, maar als co-producten waarmee je samen werkt aan de kwaliteit van het onderwijs. Met een zelfbewuste, professionele houding kun je uitleggen waarom je de dingen doet zoals je ze doet.' Nap: 'De zuigkracht van de klassieke benadering is groot. De politiek of top van de organisatie wil altijd cijfers en percentages zien. Daarom moeten we volhardend zijn: cijfers bieden een schrale representatie van de complexe praktijk. Laten we de rijkdom van de praktijk tonen in onze verantwoording.' ■

DIALOOG MET BELANGHEBBENDEN

Bij het afleggen van verantwoording is het van belang voor het schoolbestuur of de school om de dialoog aan te gaan over onderwijskwaliteit met de omgeving van de onderwijsorganisatie. Dat versterkt de onderwijskwaliteit. De belanghebbende gesprekspartners zijn in te delen in vier categorieën (zie tabel).

	Intern	Extern
Horizontaal	<ul style="list-style-type: none"> Schoolteams (G)MR Leerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> Ouders Collega-besturen Voortgezet onderwijs Gemeenten Kinderopvang Bedrijfsleven Zorg- en welzijnsorganisaties Samenwerkingsverbanden
Verticaal	<ul style="list-style-type: none"> Intern toezicht 	<ul style="list-style-type: none"> Inspectie van het Onderwijs Overheid Politiek

